

endüstri bölgeleri hakkında kanun tasarısı

ile ilgili tmmob görüşleri

Ülkemizin gündemi ekonomik krize kilitlenmiş durumdadır. IMF politikalarının bir kez daha iflas etmesi sonucunda beliren bu ortamda, önemli yasal değişikliklerin gözlerden kaçırılma tehlikesi bulunmaktadır. Bunlardan birisi de, IMF, Dünya Bankası, Dünya Ticaret Örgütü, vb uluslararası sermaye kuruluşlarının ülkemize dayattığı politikaların bir parçası niteliğindeki **Endüstri Bölgeleri Hakkında Kanun Tasarısıdır.**

“Endüstri Bölgeleri Hakkında Kanun Tasarısının” Bakanlar Kurulunda imzaya açıldığı, Başbakanın da Partisinin bir Grup Toplantısında “yasanın en kısa zamanda çıkarılması gerektiğini” belirttiği bilinmektedir. Değiştirilen ve tam metni kamuoyunun bilgisine sunulmayan bu tasarının, ilkinden değişik yönleri tam olarak bilinmemekle birlikte, önemli bir değişiklik olmadığı bize ulaşan bilgiler arasındadır.

Özellikle de Tasarının Geçici Maddesinin değişmediğine ilişkin alınan bilgiler, Tasarının hem bütününe hem de tek tek maddelerine ilişkin eleştirilerimize ve kaygılarımıza bir yenisini daha eklemektedir.

Tasarının Geçici 1. Maddesi şöyledir: “Halen yarım kalmış ya da tamamlandığı halde işletmeye geçememiş veya faaliyeti durdurulmuş olan ve sabit yatırım tutarı 5 milyon ABD Doları karşılığı Türk Lirasının üzerinde olan yerli ve yabancı sermaye yatırımları endüstri bölgesi yatırımı sayılır”. Bu noktada Hükümetin “bu geçici maddeden yararlanacak şirketlerin adlarını, bu şirketlerin faaliyetlerinin neden durdurulduğunu ve bunlar arasında yargı kararları nedeniyle faaliyetleri durdurulmuş olan yatırımların bulunup bulunmadığını” kamu oyuna açıklamasını istiyoruz.

Birçok çevre tarafından “kusursuz - sınırsız kapitülasyon”, “koşulsuz teslimiyet” adıyla anılan bu Tasarı hakkındaki ayrıntılı görüşlerimizi Tasarı kamu oyuna açıklandığında belirteceğiz. Ancak burada bir iki noktayı kısaca anımsatmakta yarar görüyoruz.

Tasarı, Aralık ayında IMF’ye verilen ek niyet mektubunda yer alan “doğrudan yabancı yatırımları çekmeyi hedefleyen reform stratejisinin” bir diğer gereğidir. Tasarının amacı “yabancı sermaye yatırımlarını teşvik etmek ve yabancı sermaye girişinin artırılması” olarak belirtilmekte ve bütün maddeler bu amacı sağlamaya yönelik düzenlemeler getirmektedir.

Ne amaçla çıkarılırsa çıkarılsın, hiçbir yasanın toplumsal çıkarları göz ardı etmesi kabul edilemez. Burada da temel amaç yabancı sermayenin gelmesi olamaz, olmamalıdır. Amaç toplumun refah düzeyinin yükseltilmesi, ülkenin kalkınması, bir başka deyişle sanayileşmesi olmak zorundadır. Bu da temelinde ulusal bilim, teknoloji ve inovasyon politikalarının bulunduğu ulusal planlamadan geçmektedir. Bu politikaları belirlemeden, buna uygun planlama yapılmadan çağrılan yabancı sermayenin, toplumun ve ülkemizin çıkarlarına hizmet etmeyeceği açıktır.

Özellikle Tasarının ilk taslağında, yerli yatırımların bu yasadaki yararlanmaları için getirilen “katma değeri yüksek” olması koşulunun yabancı sermaye için geçerli

olmaması, bu yasa ile çevre düzenlemeleri nedeniyle başka ülkelerde barınamayan geri teknolojilere dayalı yatırımlara çağrı yapıldığı sonucunu doğurmaktadır.

Tasarının yasalaşması durumunda, planlı yerleşmeyi sağlayan İmar Yasası, ÇED Yönetmeliğinin dayanağını oluşturan Çevre Yasası, madencilik alanında düzenleme ve denetimi öngören Maden Yasası, kültürel, tarihsel ve doğal zenginliklerimizi koruman Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yasası, ruhsatsız yapıların yıkılmasını öngören Belediye Yasasının ilgili hükümleri, tarım alanlarının amaç dışı kullanılmasını önleyen Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Yasalar endüstri bölgelerinde uygulanmayacaktır. Söz konusu yasaların bütün eksikliklerine ve uygulamadaki aksaklıklarına karşın, böyle bir düzenlemenin kabul edilmesi mümkün değildir. Bu hükümle Tasarı, yabancı ve yerli sermaye şirketlerine, mevcut her türlü Anayasal ve yasal düzenlemeden, kısıtlamadan, kamusal denetimden kurtulma olanağını tanımakta ve bütün dünyaya egemen kılınmak istenen kuralsızlaştırmanın bir örneğini oluşturmaktadır.

Kaldı ki, özellikle 1980'lerden sonra verilen bütün ödünlere ve bu arada tahkimle ilgili anayasa değişikliğine karşın yabancı sermaye girişi iktidarların bekledikleri düzeyin çok altında kalmıştır. Yılda otuz milyar dolar yabancı sermaye girişinden söz edenler hedeflerine ulaşamayınca bu kez de Endüstri Bölgeleri Yasasını çıkarmaya çalışmaktadırlar. Bu yasanın da beklentileri gerçekleştirmeyeceği açıktır. Bundan sonra da sermayenin talepleri doğrultusunda yeni girişimler sürece ve büyük bir olasılıkla çalışma yaşamının kuralsızlaştırılmasına yönelik düzenlemeler gündeme gelecektir.

TMMOB halkımızın ve ülkemizin gereksinim duyduğu refah ve kalkınmanın ancak ulusal bilim-teknoloji-inovasyon politikaları üzerine kurulacak ulusal kalkınma planlaması süreçleriyle mümkün olabileceğini, Endüstri Bölgeleri Yasa Tasarısı'nın, yabancı sermaye yatırımlarını teşvik adı altında her türlü tavizi vermek üzere hazırlandığını, dileyenin dilediği yerde, bir çok yasadan muafiyetle işletme ve tesisler kurabileceğini, yasa dışı olanlara ise af olanakları sağlayacağını, bu uygulamayla bilim ve uzmanlık devre dışı bırakılarak ülkemizin her alanda küresel yağmaya tam ve engelsiz teslim edilmek istendiğini yinelemektedir.

TMMOB olarak,mühendislik ve mimarlık meslek disiplinlerimizin neredeyse tümünün çalışma alanlarını ulusal egemenlik ve hukuk denetiminin dışına kaçırma ve ilgili alanlarda söz konusu "kamu yararları" üzerine açık saldırı süreçleri öngörmekte olan bu tasarının derhal geri çekilmesini talep ediyor ve konuyu kamuoyunun bilgi ve duyarlılığına sunuyoruz.

Kaya Güvenç

TMMOB Başkanı